

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
„ 1/2 „ 1 „ 60 „
„ 1/4 „ — 90 „

ÎN STREINĂTATE:
PE AN 6 FRANCI.
„ 1/2 „ 3 „
— 0 —

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
locuri cu 6 fileri.

Răvăsul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVASUL”
CLUJ. — KOEZOVA
6. JÓKAI-UTCA

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂFANU

Temeiu în luptă.

Măsura silințelor noastre, puse spre mergere înainte, n'o formează într'atâta cumpăna unei minți stăruitoare și pătrunzătoare în miezul lucrurilor, — și a unei voinți hotărâtoare de sine spre muncă, ori îndemnul cald doritor de isbânda străduințelor puse în lucrare, — cât mai mult rîvna stănită de pilda îmbolditoare a altor neamuri, ce-și scaldă mintea și traiul în strălucirea ferbinte și înveselitoare a unor zile de vețuire aleasă, dobândită cu străduințe grele și cu înieptări chibzuite de-arîndul prin veacuri.

Bezna, în care ne-a ținut zăvoriți, fără voia noastră, surata vreme, ne-a luat puțință de a ne cunoaște pe noi și puterile noastre, de a vedea lămurit și limpede lipsurile ce ne pasc și păsurile și nădejile dragi ce ne frământă sufletele. În noapte e zădarnică slujba ochilor, — întunericul împrejmuitor îți ia în stăpânire nu numai puțința vederii, ci îți tocește, hodorogindu-le, și roatele gândului și-a judecății cu scaun. Gândul lămurit, pătrunzător în simburile trebilor și-a lucrurilor, ți-l îmbie numai mintea măsurată și luminată de strălucirea limpezitoare a silei. Și noi în noapte am fost și în întuneric.

Destoinicia spre lucru, priceperea trebuitoare spre muncă cu câștig și știința cărții, ni-am silit, neavându-le noi, să le împrumutăm, fie mai pe subțire fie cu ridicată, din pilduirea cuminte spre muncă și știință — și din strădaniile măsurate și cu rost a altor neamuri, pornite la drum și intrate în brazda propășirii spre lumină și tihnă cu veacuri înaintea noastră.

Rămași cu sute de svêrlite îndereptul altora, ne trudim din rășputeri, ca frângând sîla îndârjită a valurilor opăcitoare — și zădărnîcind încercările de stângere acelor ce ne dușmănesc Dzeul și sufletele noastre, să ne cârmuim traiul și viața spre suprafața pacinică a undelor nerescolite de rătăcirea oamenilor și de silnicia vremii. În răștimpurile viețuirii noastre nu ne-au dăscălit, cu gând de pricopseală, nici oameni doritori de ispășirea și smulgerea noastră și nici vremea nu ne-a avut dragi, nu și-a căznit să spargă și să șteargă sgura de mințile sufletele noastre, snopite și pisate, bietele, și de îmbălăciul veacurilor și sbiciul ocrotitoarei mile a oamenilor.

Când nici oamenii și nici vremea nu-ți rostesc în graiu ales și neted, îndulcitor de minți, sfaturi și povățuiri potrivite păsurilor, ce te pasc și lipselor și trebilor, ce te îmbulzesc cu neîndurata: atunci nu-i mirare, că-ți lipsește cioplitura minții și istețimea ageră în daraverile ce te privesc, — că ești coada la toți. — Lăsați în plata lui D-zeu și-a

noastră ni-am vecuit traiul, trăgănat și potignit cum amar am putut, neavînd, până mai hăt-dăunăzi, un rost limpede, un punct deslușit și luminos spre care să tindem cu râvnă și însuflețire pricepută. Lipsiți de miera îmbunătoare a povățuirii spre bine și de bulgărul de aur a învățaturii oblăduitoare de neamuri — ne-am străduit și ne străduim cu zorire aprinse să ajungem în stăpânirea celor ce ne lipsesc.

Știm ce n'avem și simțim, pricepându-o, și durerea ce ne săgeată sufletele, dar nu știm cum se ne lecuim rana și boala de care bolim. Azi știm spre ce trebuie să tindem, ca să ajungem acolo unde ne mână sufletul și dorul, dar știți, că omul buimăcit după un somn greu — nu știm cum să începem, de ce să ne apucăm. Nu ne știm face rost de mijloacele ducătoare spre plaiurile dragi de vețuire tignită scaldate în lumină de aur a poveștilor bătrâne. — Nu ne cunoaștem în deajuns puterile și brațele ce le avem. Nu ne-am dat silința să ne apropiem urechea și să ascultăm cu luare aminte bătăile inimei norodului nostru și nădejile și dorurile ce le are. — Nu ne cunoaștem.

Ne lipsește temeiu de înțeleaptă mănecare în harta luptei, ce trebuie să o purtăm. În luptă cunoașterea temeinică a puterilor ce le ai la îndemână e un pas spre isbândă.

Copii nepricepuți, în gîngăveala minții noastre, așteptăm să ne cadă mură-n gură. Nădejduim, așa în neștire, la ajutorul celor străini, cu viecure vremelnică în pămîntul țării noastre, cari — vrășmași vicleni sîngelui și legei noastre — ne întind buni-bucuroși pârghia de ajutorare, dar cu gând tănuț și hoțesc: să ne deie vînt când ni-o fi lumea mai dragă și traista mai gîfuită de rod. — Ajutorul îmbiat cu mână largă de străin îți prinde bine în vreme de primejdie, pentru ca să te piște și usture de mama focului mai târziu. În zoala aprinsă și neîngătuitoare a luptei a-ți perde rostul cumpănit și rece al minții prin nădejduirea mîntuirii străine, însămnă a-ți da tu glonțul.

Străinul nu-ți așterne nici când pat moale, ci să trudește să-ți smulgă și perina ce o mai ai și să-ți pună călcăiul în ceafă.

Mîntuirea noi o să ne-o aducem, dela noi o să vină mult oftata isbăvire de rău.

Ortăcia frățască de puteri și de brațe, înrudirea pricopsită de doruri și nădejdi a celor de un sînge și de un gând, — sêvârșite acestea în norod dela opincă până la vlădică — de zălul nealegător de oameni și de trepte a dragostii de neam și de lege, — îs temeinicie netăgăduită, isbăvitoare de rău și primejdie, în valma luptei.

Cei dăscăliți la cap și descleștați la ceafă pricep rostul bun și înțelept al

acestui temeiu. Noi nu-l pricepem, dar trebuie să-l pricepem. Suntem în luptă, și dornici de isbândă suntem și noi. — Temei trainic și durător să ne punem în mănecarea noastră spre răsboire. Și punerea acestui temeiu trebuie să o începem nesmintit, prin primenirea și deșteptarea tăranelui, care e fântâna de obârșie a vieții noastre și sarea scutitoare contra dușmăniilor ce vreau să ne vremuească traiul. Și de va seca fântâna ce ne vom ști face, și de se va împuti sarea cu ce ne vom alege?

Noi, cărturarii cu știință de carte ai neamului vrăjiți prea tare de încuscire, de sînge și de gând cu cei străini să nu perdem din vedere, că oblașirea norodului e pusă în mâinile noastre și că de vom sări noi în apa turbure și împutită a corcirii de neam, după noi o să sară și norodul nepriceput. Suntem păstori, — grija și mîntuirea oilor ni-e dată în samă. Și ca păstorire bună să săvârșim trebuie să ne cunoaștem bine și cu deamănuntul oile încredințate pazei noastre.

Să ne coborâm din tihna noastră domnoasă și să întindem mîna de înfrățire norodului de jos, căruia avem de-ai mulțumi tot ce amem. Să intrăm în colibeale lui, unde e ascunsă atîta dragoste de traiu și unde fâlfaie flacăra atător nădejdi și doruri în ursita trainică a neamului nostru, aducătoare de vremuri bune.

Să oblicim cu gând frățesc și cu suflet pretinos și bun felul traiului și a viețuirii lui. Să sămănăm în graiu verde, limpede și românesc grăul copt al povățuirii spre bine. Să-i dăm hrana trebuincioasă a învățaturii, apropiindu-i de buzele lui arse de năcăzuri și neștiință supă de aur întrămătoare a științei și a pricopselii în lucruri.

Noi, domnii lui, să-i arătăm, că-i suntem cu trup cu suflet voitorii lui de bine — frați de sînge și de gând. Să-i arătăm luminișul zărilor de mîntuire.

Să ne străduim să-l cunoaștem, căci cunoscîndu-l ne cunoaștem pe noi, cunoaștem puterile și puțința noastră spre traiu. — Numai așa o să punem temeiu trainic de mănecare în pămînturile vărtoase spre bine. Numai așa înieptarea noastră spre mergere înainte o să fie săvârșită sub îndemnul și imboldul străduințelor și lipselor noastre bine-pricepute, răzămându-ne pe puterile noastre și nu pe ajutorul nemernic al străinilor.

Crestături.

— **Românii din Turcia.** Nu de mult ne-am ocupat în o notiță cu barbaria făptuită de greci împotriva unui preot român din Macedonia, care a avut curajul să slujească în limba românească. Acum trebuie să încreștăm o ouă nedreptate, ce e hotărât s'o facă Patriarhul grecesc din Constantinopol, sub acărui păstorie sunt Românii din Turcia în număr de aproape un milion, cari încă din 1864 au început să se deștepte, înființându-și până

acum aproape 100 școli, biserici și 3 gimnasil. Starea Românilor este în timpul de față foarte însemnată, pentru că ei sunt hotărâți să rupă legăturile cu grecii, organizându-se în biserică greco-orientală română autonomă independentă și dacă aceasta nu se poate cu Patriarhul, să-și reunească legăturile credinței cu Roma, de care legați sunt cu sângele și limba. Aceasta voiesc să o facă din pricina, că Patriarhul grecesc n'a voit să le împlice cererile lor mai înșurubate în orașe și sate biserici neatârătoare; să le dea dreptul, ca să țină sinoade pentru rezolvarea afacerilor lor; să-și poată ridica biserici românești; să-și aleagă ei preoți, protopopii și arhimandriții; să se țină slujba Dumnezească în limba română în bisericile românești și că la Patriarhat să fie un delegat român, pentru afacerile românești bisericești și școlastice. Cererile acestea drepte ale fraților din Turcia, se scrie, că Patriarhul le-a respins până la una.

Visitațiunea în protopopiatul Morlăcii

Am fost vestit, că precum anul trecut Dr. Bu, nea în protopopiatul Clujului, astfel în estan d. canonic Dr. Szmigeleski a fost trimis comisar arhiepiscopesc în tractul Morlăcii. Despre decursul acestei importante visitațiuni, cu bucurie, venim a raporta pe scurt:

În 19 Maiu, seara la 8 ore a sosit comisarul arhiepiscopesc Dr. Victor Szmigelski la gara din Molosig, unde fu întâmpinat de d. protopop Ioan Pop și condus la reședința protopopească în Morlaca.

În 20 Maiu la 7 ore dimineața s'a și început visitațiunea în parochia Bociu unde sosiți la 9 ore comisarul și protopopul de districtul au fost de popor în frunte cu preotul Petre Agrișan, care cu cuvinte alese a binevenat pe Rvdissimul d. canonic, la cari Revs. dn. a răspuns în termeni plini de bunăvoință părintească. Trebuie să notez aci că comisarul consistorial Rvdiss. Dr. Szmigelski dela început s'a arătat, ca încredinciat și se evite ori ce primiri șgomotoase și sărbătoriri, cea ce s'a și observat în decursul turei întregi, pentru acea despre vorbiri de binevenare și răspunsuri nu voi mai avea să raportez nimica. Bociul a făcut excepție.

S'a început apoi examenul fiind de față vre-o 50 elevi. Resultatul preste tot, excepție făcând studiul religiunii propus de preot, a fost neindestulitoriu, cea ce în mare parte se poate ascrie stărei bolnăvicioase a învățătorului Iosif Moldovan preparand absolut. După examen s'a făcut visitațiunea canonică, care a avut de rezultat constatarea, că averea bisericești administrată în regulă, că parochia are școală corespunzătoare și casa parochială nouă aproape de a se termina, și că poporul credincios de aci — fără păreche în aducerea de jertfe — a luat deja hotărâre de a edifica și o biserică nouă. Negreșit că această stare de înaintare are de a se mulțumi și hărnicia preotului P. Agrișan. După amezi la 3 ore s'a luat

examenul în parochia Ciula și anume în biserica frumos renovată, de vreme ce sala de învățământ dela casa parochială folosită ca școală în ăst an era prea strimță spre a putea cuprinde și numerosul popor ce s'a adunat. Resultatul examenului a fost bun, abstrăgând dela împregiurarea, că nu s'a propus materia prescrisă întregă. Apoi s'a făcut visitațiunea canonică, îndemnând Rvdes. comisariu, pe credințioșii noștrii din această mică parochie să se silească ași edifica și o școală corespunzătoare.

La examenele descrise a luat parte și notariul cercului Calatei d. G. Fărcas, care a avut amabilitatea a invita pe aleșii oaspeți la sine pe cină, unde au rămas și peste noapte; ar fi de prisos a mai descrie aciafabilitatea cu care am fost primiți și găzduți, fiind d. și d-na Fărcas în deobște cunoscuți ca unii dintre cei mai prevenitari și ospitalieri oameni.

În 21 la 9 ore au sosit comisarii la Molosig, s'a luat examenul, care a dat rezultat multumitor. A surprins foarte plăcut cântările în 4 voci ale elevilor, că instruirea cărora învățătorul Sigișoreanu mult a trebuit să muncească. Visitațiunea canonică a aflat, cumcă averea bisericești este în bună rânduială, școala e corespunzătoare tot așa și casele cu superedificatele parochiale, și a fost îndemnat poporul a se sili, ca să-și edifice și o biserică nouă.

După amezi s'a făcut visitațiunea canonică în Muieră unde școala nu avem: biserică de piatră în stare bună, casa cantorală, averea bisericești corect administrată.

În 21 seara sosităm la Secuieu, aci în lipsă de preot, am fost primiți cu cea mai gentilă primire la frunța familiei Gall. În 22 fiind sânta Dumineața Rvid. comisar a celebrat s. liturgie asistat de d. protopop I. Pop, lectorând adm-paroch. P. Anca din Rechițele: După s. evanghelie d. protopop a ținut o predică cu tema «Christos s'a umilit ca să ne înalțe» «noi trebuie să ne umilim trupul ca să ni se înalțe sufletul». — Popor mult la s. biserică și întreaga familie Gall. După amezi examenul cu un rezultat bun. Visitațiunea canonică, constatându-se că parochia are biserică frumoasă de piatră case și superedificate parochiale bune, administrare corectă a averii bisericești, și îndemnându-se poporul de a lărgeți sala de învățământ, ca și aceia să fie corespunzătoare.

În 23 Maiu la 9 ore s'a ținut examenul în Bologa, cu rezultat indestulitor; visitațiunea canonică aci nu s'e făcut fiind parochia vacantă și nefiind de față adm. interimal.

La Bologa sosi vestea încredincioasă, că protopopul Clujului Dr. Dăianu — fiind la examene în Ardeova și Dretea, marginea tractului — a sosit în Morlaca, ca să salute pe comisariu arhiepiscopesc și să înveselească pe vecinul său coleg de la Morlaca. Se făcu deci o mică abatere de la program, și d. comisariu cu d. protopop se grăbiră pe prânz la Morlaca, unde petrecură cu protopopul Clujului până seara, când plecă spre Cluj.

În 24 dimineața s'a luat examenul în filia Poieni cu rezultat indestulitor, constatându-se că comuna biser. are școală corespunzătoare și o bi-

serică de piatră frumoasă, visitațiunea canonică din cauza vacanței parochiei nu s'a făcut. Informându-se Rv. comisariu, că proprietarii vestitelor băi multe la edificarea frumoasei biserice a făcut o visitațiune reprezentantului firmei, cea ce a făcut cea mai bună impresiune. După amezi s'a luat examenul în Ciucea cu rezultat bun, și apoi s'a făcut visitațiunea canonică, constatându-se că această parochie are școală corespunzătoare, biserică de piatră frumoasă și case cu superedificate bune, ridicată toate din dărnicia și jertfa vrednică de laudă a credincioșilor noștrii la care rezultat încredincioșii își are partea leului stăruința neadormită și tactul neîntrecut al harnicului preot Iuliu Truța notariul districtual.

În 25 Maiu dimineața s'a luat examenul în filia Egeriste cu rezultat indestulitoriu s'a făcut visitațiunea canonică, constatându-se, că există școală deplin corespunzătoare și îndemnându-se poporul la edificarea unei biserice noi, spre care scop nu lipsesc mijloacele de lipsă, de oare-ce biserică dispune de o avere corect administrată de cam. 10,000 coroane. Reîntorși în matre, la Ciucea am fost earăși oaspeții preotului Truța și a soției sale neîntrecute în ospitalitate și în ale menagiului. În seara aceleiași zile am sosit la Filul de mijloc. (Va urma)

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

Bănat, Maiu 1904.

Zi de bucurie a fost pentru unele parochii din Protopopiatul Oraviței ziua de 21 Maiu a. c. În aceea zi a sosit în mijlocul nostru prea bunul Sfințitul Părinte în 20 Maiu noaptea la 11:30 ore a sosit la gara Oravița, aci a fost întâmpinat de M. O. D. Protopop districtual V. Poruțiu și de Protopopretorele cercului Ernestin Madsilóvszki; în Oravița a cercetat pe superiorul societății căilor ferate II. Sa Kinsky directorul central din Viena, care se afla în acel timp în Oravița, ca supremul al societății, patronul alor 7 par., precum și pe toți ceilalți onorațiori. A vizitat frumoasa bis. din Oravița română și a ținut o cuvântare credincioșilor noștri de acolo, a cercetat și fundamentul noavei școli ce se zidește în nemijlocită apropiere a bisericești noastre de acolo.

După prânz la orele 4:30 s'a prezentat în parochia gr.-cat. din Ticvaniu mic însoțit și de protopopretorul, Protopopul Poruțiu, adv. Dr. Nedelcu și Vasile Marginean. Aci au mers la s. biserică în sunetul clopotelor, a fost întâmpinat de parochul Av. Pop, care îmbrăcat în ornate sacre a prezentat Archireul și spre sântut s. cruce și s. evanghelie după care a fost înaintat înaintea și Altar. Parochul locului îi adresează Archireului o cuvântare scurtă de binevenare, care se sfârșește cu însuflețite strigări de să trăiască. După aceasta Prea bunul Părinte răspunde preotului că nu a venit în visitațiunea Episcopicească officioasă, ci condus de dorul de a vedea pe fii săi sufletești față la față,

Pocăiți și Socialiști.

— Dialog. —

Ioan. — Bună ziua om de omenie!

George. — Bună-ți fie inima prietene! Dar' încătrău silești așa tare?

Ioan. — Eu din Bradfalău sau cum îi ziceau mai de mult Brad, merg la moară la Petrisat să văz pe când ne-or da și nouă rënd, c'apoi venim toți odată cei cari avem de rënd, c'apoi venim toți. Dar' d-ta de unde ești?

George. — Eu sunt din Valea-lungă merg la tîrgul oilor pe mâne, în Văliug.

Ioan. — D'apoi că-z nu duci nici o oaie la tîrg.

George. — Nu duc, că merg numai să-mi cumpăr vre-o două-trei oi cu lapte, că mai am vreo-o cătă și vouă să-mi fac barămi trei lapți. Dar' ce-i nou prin satul vost?

Ioan. — Ceva nou nu e nimic; câte odată ne mai certăm și noi cu »hiveși.«

George. — Ce-s aceia »hiveși.«

Ioan. — Da nu ști ce-s? Sunt oameni, cari sa'u lăpădat de biserică și legea noastră.

George. — Aceia ar fi pocăiți. D'apoi așa le zic pe acolo?

Ioan. — Așa, că tot așa le zic și Ungurii dela noi, că dela ei sa'u învățat să se facă așa cum ai zis d-ta »pocăiți.«

George. — Pe la noi nu sunt. Am auzit, că doar' și-ar fi cercat norocul odată, dar' nu le-a succedat, că oamenii mai trezi de minte nu au băgat în seamă cuvintele lor, nu iau ascultat și așa sa'u dus cu buzele umflate. Da ce ceartă aveți cu ei?

Ioan. — Ceartă mare; unii bărbați sunt pocăiți și voiesc să-și facă și din femei pocăite și

ele voiesc să-și facă din bărbați pocăiți, dar' ei le bat să se lase și ele, și așa cearta e gata.

George. — O boală mai grea nici că se poate să vină pe neamul nostru românesc să aie acum când ar trebui să-și strângă rëndurile. Legea lor e slabă de tot. Conducătorii lor sunt niște profeti mincinoși, învățatura lor e o rătăcire nenorocită. Tot ce e bun în ea e luat din a noastră; ce nu-i din a noastră tot e rău.

Ioan. — Așa-i, așa-i! că am auzit, că ei nu-și fac cruce, nici un cinstesc icoanele.

George. — Rău fac destul, că nu-și fac cruce. Ei așa dar' nu-și aduc aminte de Fiul lui D-zeu, că s'a răstignit pe cruce pentru noi. Nu cinstesc icoanele, că zic ei doar' sunt făcute din lemn și de hârtie; dar' nu știu orbii și surzii de ei, că nu icoanelor trebuie să se închine, ci celor ce se închipuiesc întrînsele. Vai de ei!

Ioan. — Precum am băgat de seacă, ei tare să strică din asta precină și să răcesc.

George. — Iară D-zeu să ajută, că doar':

Cine 'ntraltă lege sare,
Nici un D-zeu nu are.

Noi suntem creștini de o mie și câteva sute de ani. Strămoși de strămoșii noștri în asta lege au trăit și murit și a fost bună. Acum când strămoșii noștrii au trăit în legea aceasta, noi pentru ce să nu putem trăii? Legea noastră doar' nu-i bună? Preoții noștrii ne învăță să suuim, să furăm, să omorim, să bem? Ba sa'u înrăit oamenii, fătul meu, de nu știu ce să mai facă. Dulcea noastră limbă, limba românească, datinile străbune, toate, toate prin biserică ne-au fost păstrate. Să nu fi fost biserică și preoții, nici noi n'am fi azi Români. Dacă vom asculta de învățăturile pocăiților, noi ne-om pierde chiar și limba și ne-om mesteca ca și la turnul Babilonului.

Ioan. — Auzi bade! D-ta ved, că te pricepi la lucruri d'astea, te-aș ruga să-mi spui ce sunt »socialiști«?

George. — Vai, că rău îi mai numești și pe ăștia. Nu să zice »socialist« ci »socialiști«, că doar' așa-i unguerește. Asta-i o boală și mai grea pe capul omului. Doar' nu sunt și de ăia pe la voi?

Ioan. — Încă nu sunt, dar' am teamă, că vor fi, că deunăzi am auzit, că au fost prin sat niște jidovi și s'a învățat pe oameni să se facă așa cum ai zis d-ta »socialiști«, că să se fi mai ușor. Le-au zis, că dacă vor ținea una: nu vor plăti porție (dare), nu vor da cătane, și vor împărți între ei pământurile domnilor.

George. — Hm! Bună ar fi una ca asta. Eu încă aș fi cel dintâi, care ar fi socialist, dacă s'ar întâmpla cea ce zici, dar' eu nu cred, că nu se poate una ca asta. Fătul meu! jidovilor nu li-e voia să ne ferească, ci să ne nefericească, să ne poată întuneca mintea ca apoi ei să ne poată stoarce cum vreau. Ca să se întâmple cea ce zici de pământuri și de porție nu se poate nici cum. Adecă, dacă este un om harnic, cruțător și-și adună avere frumoasă, apoi alții leneși și pierdere să o împărțescă? Una ca asta ar fi o neburie, ar fi o călcăre chiar a legii lui D-zeu. Prin socialism să învață omul leneș, nelucrător și păcătos. Aceia n'au D-zeu, nici lege. Ferească D-zeu pe tot Românul de plaga asta veninoasă.

Uite, trebuie să ne despărțim, că e aci moara, venim prin povești ușor, așa o cale lungă.

Ioan. — Mulțumesc de sfaturi și sfaturi bune bădicule!

George. — Să ai sănătate și D-zeu ne ferească de tot răul!

(Feneșul săsesc.)

Chimu.

apoi se îndreptă către credincioși prin o cuvântare rostită în un ton lin, care a stors lacrimi din ochii tuturor.

Rostește, apoi 3 rugăciuni pentru ploaie; finindu-se acestea face opustul și dă bine cuvântarea Arhierescă preste toți cei prezenți. Arhierul a fost întâmpinat de mulțime mare de popor fără deosebire de religie și s'a întreținut cu mai mulți și a binecuvântat prin punerea mâinilor Arhieresti pe capul la foarte mulți prunci. Dela biserică cu suita sa a mers la cartirul parochial unde a ținut vizitarea, a revidat protoale și le-a subscris apoi mulțumind parochului pentru zelul dezvoltat cu zidirea bisericii, și fiind deplin îndestulit cu cele observate la s. biserică și Arhierul parochial, mai punând la inima parochului și a credincioșilor ca să se nisuiască a face ca să se zidească și școala care le lipsește între sunetul clopotelor și între urările de bucurie a locuitorilor sue în trăsura și pornește spre frunțașă parochie Ticvaniul mare.

În parochia gr.-cat. Ticvaniul mare a sosit Arhierul cu suita sa la orele 9:30, aci la ușa oborului bisericii a fost întâmpinat de mulțime mare de popor în frunte cu veteranul Protopop M. O. D. Demetriu Russu, învățătorul cu școlarii și antistia comunală. Aci Arhierul în scurte cuvinte dar foarte alege a fost salutat de acest veteran Protopop și parochul primar al comunei Dem. Russu, apoi a mers până la ușa bisericii unde a fost binevenat de Protopopul V. Poruțiu, după finirea cărei vorbiri Arhierul a ținut o cuvântare avântată poporului celui mult carele se adună în acest timp în curtea bisericii.

De aci merge la școală, acolo ține o vorbire școlărilor din clasele superioare și părinților acelora îndemnând pruncii ca să iubească școala și biserică să se alipească de preot și învățători, cari îi sunt conducătorii cei binevoitori ai lui, pe părinți îi îndeamnă ca să-și trimeată pruncii la școală regulat și să-și provadă regulat cu cele necesare. După vizită la încăruntatul paroch Russu, unde se întreține cu mai mulți frunțași ai comunei apoi fiind timpul înaintat, încântat de cele văzute și frapat de iubirea cu care l'au întâmpinat acești credincioși, însoțit de mai multe trăsuri și frunțași din aceasta parochie după oarele 6:15 părăsește parochia între strigătele nesfârșite ale poporului și peste Cacova a ajuns în parochia Greovați la 7 oare 20 minute, unde a fost întâmpinat de parochul locului Vasiliu Pascu. Aci a intrat în capelă, o a vizitat, a ținut o vorbire poporului, a vizitat școala și după acestea a mers la cartirul parochial, apoi luându-și rămas bun dela cei de față și mulțumind credincioșilor din Ticv. mare pentru însoțirea făcută, se sue în trăsura și părăsește parochia ducându-se în Oravița unde a rămas peste noapte, și unde a plecat spre Biserica-alba în 22 Maiu dimineața la 4 ore.

Astfel s'a petrecut acea zi de bucurie pentru noi; bunul D-zeu să-l păzească pe acest Prea bun părinte, adevărat Arhieru, carele a venit în mijlocul nostru, să-lungească firul vieții și să-l putem mai des vedea în mijlocul nostru.

RĂVAȘUL CLUJULUI

— **Rusalele** au fost prăsnuite cu mare ceremonie la biserică gr. cat. din Cluj. În ziua întâiu au servit s. liturgie păr. protopop Dr. Elie Dăianu, și preoții Aug. Giurgiu (Cluj) și Valer Giurgiu (Lugoș). Predica a rostit'o păr. Aug. Giurgiu. După s. liturgie preoții însoțiți de popor foarte numeros și în frumoasă ordine au ieșit la câmp, unde au binecuvântat semănăturile. Înseratul l'a făcut păr. Roșian, iar protopop. Dr. Dăianu a mers la Feleac, unde a condus esamenul și a predicat la înserat. În ziua a doua a servit păr. protopop Dr. Dăianu și a predicat; lector a avut pe redactorul nostru d. Basil Moldovan. În ziua a treia a servit și predicat păr. Roșian în Cluj; prot. Dr. Dăianu a mers și a celebrat și predicat în Deuș, unde poporul în adunare bisericească a hotărât să zidească școală nouă, corespunzătoare legii. În filia Someșfalău a servit în ziua primă păr. Roșian, care a făcut înseratul și în parochia Cluj Mănăstur și a predicat în locul preotului Valer Pop, care e bolnav. Tot în Cluj-Mănăstur a servit și predicat în ziua a doua, când a predicat și robilor.

— **«Reuniunea sodalilor români din Cluj»** a împărțit de Rusale câte un rând de haine de vară la 33 învățăcei de meserie. Ar fi de dorit, ca în viitor împărțirea hainelor să fie mai sârbătoarească. Să se facă în ființa de față a comitetului Reuniunii și a altor binevoitori și sprijinitori ai clasei mijlocie.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

— **Reforma învățământului popular.** Dl. ministru de culte, Berzeviczy, în 27 Maiu n. a. c. a întrunit în Pesta pe membrii comisiunii, cari au să se pronunță mai întâiu asupra proiectului nou de lege a învățământului popular. În comisiune au fost invitați numai doi români: I. P. S. S. Lor Mitropolii noștri Dr. Victor Mihalyi și Ioan Meșianu. Ceialalți sunt maghiari și maghiaroni. Discusia generală s'a încheiat în 31 Maiu a. c. Acum curge discușiunea pe paragrafi. Afară de 2 membrii ceialalți toți au salutat cu bucurie noul proiect de maghiarizare. Mitropolii noștri numai au vorbit împotriva proiectului. Vorbirile I. P. S. S. Lor au fost hotărâte și bărbătești din toate punctele de vedere: bisericesc, național, pedagogic și economic. Ungurilor nu le-au plăcut. Nouă da. Recunoștință preabunilor noștri Arhieriei!

— **La fondul bisericii noave din Cluj** au mai contribuit următorii:

Nr. 149. George Mărginean 2 cor.

Nr. 150. N. N. 5 cor.

Nr. 151. Timoteu Goga 7 cor.

Nr. 152. Maria Baba 2 cor.

Suma totală: 16 cor.

Dumnezeu le răsplătească!

— **Jubileu «Familiei.»** Comitetul despărțământului orădan al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român invită cu onoare la serbările, cari le va aranja cu concursul tinerimei în Oradea-Mare, la 9 Iuniu 1904 st. n. cu ocaziunea jubileului de 40 ani al revistei FAMILIA și al redactorului aceleia dlui Iosif Vulcan membru al Academiei Române.

Pentru comitetul despărțământului: Nicolau Zigre, director; Vasile Babi, notar.

Comitetul executiv: Vasile Babi, Dr. Cornel Bulcu, Josif Diamandi, Dr. Florian Duma, Nicolau Furu, Dr. Aurel Lazar, Dr. Coriolan Pap, Petru Popescu, Dr. Aurel S. Zigre.

Comitetul aranjator al tinerimei constă din peste 50 tineri în frunte cu Dr. Aurel S. Zigre, președinte.

Programa serbărilor e astfel alcătuită: Serviciu divin la 9 ore dimineața, în catedrala gr. cat. română.

Festival la 10^{1/2} ore a. m. în sala cea mare a hotelului «Arborele verde»: 1) Cuvânt de deschidere, rostit prin directorul despărțământului Nicolau Zigre. 2) Discurs festiv de Dr. Cornel Bulcu. 3) Felicitări. 4) Cuvânt de încheiere.

Banchet la 1^{1/2} ore în sala mare a hotelului «Arborele verde». Înscrisurile pentru participare se fac cu 2 ore mai înainte la dl. Iosif Diamandi în Oradea-Mare, o cuvertă 5 coroane.

Concert și reprezentație teatrală «Ruga de la Chiseteu» de Iosif Vulcan aranjate de tinerimea română din Oradea-Mare cu concursul binevoitor al domnișoarelor: Lucreția Mureșan, Aurora Papp, Elena Papp, Silvia Papp, Lucia Plopu și Cornelia Șfurle seara la 8^{1/2} ore precis în sala hotelului «Arborele verde». Program detaiat seara la cassă. După concert dans. Prețul de intrare: de persoană: 3 coroane, de familie: 7 coroane. Venitul curat e destinat pentru «Biblioteca Poporală» a despărțământului orădan și augumentarea «Fondului de ajutorare» al tinerimei.

— **† Dr. Ioan Maior**, fost *tribun* în 1848, a repausat în 24 Maiu a. c. în Lugoș, unde s'a așezat ca avocat în 1869. Repausatul a fost un frunțaș între frunțași ce i-a dat Dumnezeu neamului nostru românesc în grele vremi. A luat parte în luptele politice culturale și sociale, având totdeauna caldă inimă pentru înaintarea cauzelor românești. Anul 1848 l'a ajuns ca teolog în Blaj. A părăsit teologia și s'a înrolat în Armata românească, unde a ajuns *tribun*. După terminarea războiului s'a dus la Viena, unde a ascultat drepțiile. Venind acasă Teușenii l'au ales deputat, a fost denumit consilier școlar și inspector pentru școlile gr.-cat. din Ardeal. În 1869 a fost pensionat. — Repausatul a fost *fiu de țeran* din Ufalău (lângă Aiud), din familia *Maior*, înrudită de aproape cu familiile de acolo *Radu* și *Fodor*, cari au dat neamului un Episcop, mulțime de preoți medici, avocați, juzi etc., ridicând comuna și dovedind, că ce e în stare să lucreze credința, hărnicia și tresvia țaranului.

— **Dl. Alesandru Niculescu** a fost promovat de doctor în teologie în Roma; — **dl. Iosif Boca** de doctor în drept la Universitatea din Cluj.

— **A murit Matia și cu el dreptatea.** Sub titlul acesta a scris «*Libertatea*» din Orăștie un articol din prilejul desvălirii statuei lui Matia, în templele în Cluj în 1902. — În articolul procurorul din Cluj a aflat agitare și preamărirea păcatului, pentru ce a tras în proces pe părintele *Ioan Moța*, redactorul numitei foi. Curtea cu jurați din Cluj l'a aflat vinovat și l'a pedepsit cu un an temniță ordinară și 1000 coroane pedeapsă în bani. Curia a nimicit această sentință și a ordonat nouă pertractare în cauză. La pertractarea a doua curtea cu jurați n'a schimbat judecata dintâi, care s'a apelat din nou la Curie. Aceasta în ședința din 1 Iunie a absolvat pe părintele *Moța* de acuză pentru preamărirea iar pentru agitare l'a pedepsit cu 2 luni temniță și 200 cor. mulctă banală.

— **Daruri.** Dl. Dr. Alesandru Bohățel din Cluj, a dat bisericii și școlii din Teaca câte 10 coroane. Asemenea și Domnul Ioan Buzea cu soția Maria, mare proprietar pe valea Milașului, a oferit un rând vestmintă bisericești frumoase în preț de 80 coroane. Pentru aceste fapte nobile în numele curatorului bisericii le exprimăm și pe această cale călduroasele noastre mulțumiri. Teaca în 26 Maiu 1904. Paroch Clemente Raicu.

— **Binefacerile nu se uită.** Dovadă e și serbarea prăsnuită în 22 Maiu a. c. de elevii seminarului Vancean din Blaj în amintirea marelui și neuitatului Mitropolit *Dr. Ioan Vancea*, care și-a jertfit avutul seu pe altarul culturii poporului românesc, ridicând între altele și seminariul de băieți din Blaj.

— **Maghiarizarea pe toate terenele.** Până acum ceteam în foile maghiare laude și osane la adresa șefilor de oficii, cari îndemneau pe subalternii lor să-și maghiarizeze numele. Vorbele dulci însă n'au avut rezultatul dorit de ei. N'au prins atâția, cât să se îndestulească, pentru ce acum recurg la altă apucătură. Spun omului, că ori își maghiarizează numele și primește oficiu și pâne, ori rămâne cu numele familiei lui, dar fără pâne deși ar avea toate cerințele pentru ocuparea unui oficiu. Așa orașul *Csongrad* a hotărât, că aceia, cari voesc să fie dregători la oraș, să-și maghiarizeze numele, în cas contrar nici nu li se primesc concursurile, decum să li se iee în socotință. Mai puțin voinicească s'a arătat *Budapesta*, hotărând, că *învățătorii* cu nume maghiare vor avea întâietate față de cei cu nume străine, când va fi vorba de umplerea vre-unui post vacant. Fiind-că pildele atrag, în *Cluj* încă s'a început acțiune, ca la alegerile oficialilor, ce se vor face în curind să se țină înaintea ochilor hotărârea *Csongradului*. Mărimdu-se în forma aceasta pofta de maghiarizare, se poate, că vom ajunge și zilele acelea, în cari se cetim, că cutare oraș a hotărât, că pentru dregătorii lui e destulă cvalificație numele maghiar.

Oare nu se cugetă oamenii aceștia, că mărirea și țaria statului n'o face numele și că aceia cari cu ușorință își reneagă numele, fiind statul în primejdie, tot cu ușorință îl vor și vinde!?

— **Țerancele din Sâncel** cu vre-o 4 ani înainte au înființat o *reuniune bisericească*. De atunci au lucrat cu multă sirguință, întărindu-se în credință, sporind în membrii și înmulțindu-și averea, din care în anul acesta au ridicat un frumos iconostas în biserică de acolo. Iconostasul a fost lucrat de pictorul *Octavian Szmigelski* și a fost binecuvântat cu mare ceremonie în 22 Maiu a. c. prin delegatul arhieriscopesc *Dr. Is. Marcu*, canonic în Blaj.

— **Școală în Diecesa Lugoșului.** După datele statistice în anul școl. 1902—1903, pre teritorul acestei Diecese au fost 83 școlile gr.-cat. cu 86 învățători. Pruncii obligați la școala de toate zilele au fost 9011., de repetițiune 3701, total 12,712 din cari 5009 au cercetat școlile gr.-cat. iar 2493 școlile străine.

— **Reuniuni creștine de muncitori și tineri în Germania.** După datele mai noue în Germania în 1903 au fost 1385 reuniuni catolice de muncitori cu 210,500 membrii și 776 reuniuni de tineri cu 198.000 membrii. Multe din ele au casele, bibliotecile și băncile lor, unde se întăresc în credință și se încurajază și ajută la muncă. — Când vom avea și noi atări reuniuni?

— **Tracte fără beutură.** Nu de mult s'a făcut un ospet în Pesta, unde nu s'a dat nici o beutură spirtoasă. Oaspeții și-au petrecut bine și au fost îndestuliți. Mai de curând un proprietar din *Brașov* și-a omenit prietenii fără nici o beutură, dar spre mulțumirea tuturor. Oare dela botezurile, cununiile, înmormântările și toate târgurile ce le face poporul nostru, când va lipsi afurisita de beutură?

— **Impotriva vinarsului.** Reuniunea regiolară a producătorilor de vin din Ungaria a hotărât, ca cu ajutorul altor societăți, a direcțiunilor averilor mari și a administrației să îndemne pre muncitori, ca în locul *vinarsului pustiitor*, să *bee vin*. Lucrarea aceasta pentru busunarul producătorilor de vin e ușor de înțales, dar nu și pentru adevăratul bine moral, intelectual și economic al țărâniei, căci tot una este, dacă ea își mănăcă averea și omenia bând vin ori bând vinars. Adevărata muncă pentru binele poporului în direcțiunea aceasta, o desvoaltă aceia, cari luptă pentru înființarea reuniunilor de temperanță, închiderea crișmelor în zi de sârbătoare și pedepsirea crișmarilor, cari dau beutură oamenilor până să îmbată, cum și pentru pedepsirea bețivilor.

Posta Redacțiunii.

P. V. Oravița. Mulțumită. Precum vezi, Te-a pre-venit altul. Salutare!

— **Un învățacel** se primește în tipografia «*Carmen*» a dlui Petru P. Barițiu din Cluj (Strada Ferencz József-ut 58).

Moldovanu Basil

